

УДК 621.43.019(035)

© В. В. Мерзжівський, старший науковий співробітник
© Ю. О. Пономарьова, перекладач I категорії (ДП «ДержавтотрансНДІпроект»)

ГАЛУЗЕВИЙ СЛОВНИК: ПАЛИВО ЧИ ПАЛЬНЕ?

Merzhyievskiy, V. V., Senior Research Officer; Ponomarova, Y. O., Ist Category Translator (SE «State Road Transport Research Institute»)

AUTOMOTIVE INDUSTRY DICTIONARY: FUEL VS MOTOR FUEL

Із метою вдосконалення національної терміносистеми в галузі та водночас для узгодження її з міжнародними термінами пропонуємо автотранспортній спільноті розпочати роботу над укладанням галузевого тлумачно-перекладного словника. Журнал «Автошляховик України», як було зазначено в №1 (253) 2018 р., започаткував рубрику «Галузевий словник», під якою публікує розроблені нами визначення найбільш проблемних термінів українською мовою із зазначенням їх відповідників в інших мовах та з коментарями щодо їх утворення й сфери застосування.

Зауваги та пропозиції до проекту просимо надавати в редакцію на е-мейл: ikoranytsya@insat.org.ua з темою «Галузевий словник».

In order to improve the national terminology in the industry and simultaneously to coordinate it with international terms, we propose to the Ukrainian motor transport community to take part in compilation of specialized translation dictionary. The magazine «Avtoshliakhovik Ukrainy», as indicated in the No 1 (253) 2018, opens a new section, «Automotive Industry Dictionary», intended to publish our draft definitions of the most controversial terms in Ukrainian, with comments on their formation and scope and corresponding terms in other languages.

Please, send your remarks and ideas by email indicating «Automotive Industry Dictionary» in the subject line to: ikoranytsya@insat.org.ua.

Жодна робота не може бути виконана без використання енергії. У випадку із урухомленням транспортного засобу – енергії палива. Чи пального? Часто ці два терміни, «паливо» і «пальне», вживають як повні синоніми. Але це не зовсім коректно.

Словник [1] подає таке визначення для палива: «ПАЛИВО, а, сер. Горюча речовина (дрова, вугілля, нафта, газ тощо), яка використовується для одержання теплової енергії, тепла». Термін «пальне» у цьому словнику не зафіксовано.

У законодавстві вживають обидва терміни, іноді в рамках одного документу, проте перевагу надають «паливу». Хоча, наприклад, Податковий кодекс визначає *пальне* як «...нафтопродукти, скраплений газ, паливо моторне альтернативне, паливо моторне сумішеве, речовини, що використовуються як компоненти моторних палив, інші товари, зазначені у підпункті 215.3.4 пункту 215.3 статті 215 Податкового кодексу України»[2]. Відповідно до цього документу «пальним» можна вважати, зокрема, різні види *палива* – моторне сумішеве, альтернативне, ядерне тощо.

Натомість, Технічний регламент [3], Закон [4] послуговуються термінами, утвореними додаванням до основного слова «паливо» уточнюючих елементів: префіксу

«біо-» (біопаливо); прикметників на позначання температурних умов зберігання і використання («літнє», «зимове», «арктичне») та/або типу двигуна за призначенням («дизельне»); словосполучень («альтернативні види», «біологічні види», «для двигунів внутрішнього згоряння») тощо.

Із наведеного вище випливає, що термін «паливо» має ширше значення, ніж термін «пальне». Іншими словами, будь-яке пальне є паливом, але не всяке паливо є пальним.

Виходячи з цього, пропонуємо для потреб автотранспортної галузі користуватися такими визначеннями:

Паливо – горюча тверда, рідка або газоподібна речовина, яку спалюють у спеціальних установках для отримання теплової енергії, тепла	en ru	fuel топливо
Пальне* – паливо, за технічними характеристиками придатне для застосування у теплових машинах, що урухомлюють транспортні засоби	en ru	(motor) fuel горючее

Зауважимо, що не в усіх мовах розрізняють поняття «пальне» і «паливо»: так, в англійській мові існує єдине слово «fuel», натомість у німецькій – «kraftstoff» і «brennstoff», у російській – «топливо» та «горючее». Тому, перекладаючи, важливо послуговуватися контекстом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Словник української мови: в 11 т. – Київ: Наукова думка, 1975. – Т. 6. – С. 27. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/palyvo>.
2. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13–14, № 15–16, № 17. – Ст. 112.
3. Про затвердження Технічного регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив: постанову Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2013 року № 927. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/927-2013-p>.
4. Про альтернативні види палива: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 12. – Ст. 94.

REFERENCE

1. Slovyk ukrainiskoi movy [Ukrainian Language Dictionary] (1975). Kyiv: Naukovadumka. Available at: <http://sum.in.ua/s/palyvo>
2. Podatkovy kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine] (2011). Kyiv: Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy, no. 13-14, no. 15-16, no. 17, article 112.
3. Pro zatverdzhennja Tekhnichnogho rehlyamentu shhodo vymogh do avtomobilnykh benzyniv, dyzeljnogho, sudnovykh ta kotelnykh palyv [On approval of the Technical Regulations concerning requirements for automotive gasoline, diesel, ship and boiler fuels] (2013). The resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/927-2013-p>
4. Pro aljternatyvni vydypalyva [About alternative fuels] (2000). Low of Ukraine: VidomostiVerhovnoiRadyUkrainy, no. 12, article 94.